بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިންމުން

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2023/HC-B12/18
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޢަބްދުﷲ އާދިލް ޢަބްދުލްޣަފޫރު / މއ. ސާމިރީނުގަގެ، މާލެ
- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- ޤަޟިއްޔާގެ ބާވަތް: ޖިނާއީ އަމުރު (ކުށްކަށަވަރުކޮށްގެން ހުކުމްކުރުމާއި ކުށުގެ ކުރިން ދަނޑިވަޅުގައި ނަގުން)

މައްސަލަ ބެލި ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމް
ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝާ ޝުޖޫނު

- ނިންމި ތާރީޚު: 20 ޝައްވާލް 1444 / 11 މެއި 2023

- **ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚު:** 30 ޝަޢުބާން 1444 / 22 މާރިޗު 2023

- **އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:**
- **ނަންބަރު:** 145-B1/KMFN/(2023)/01
- **ނިންމި ތަން:** ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ކޯޓު އަމުރު (ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލާއި ފައިސާ ދައުލަތަށް ނެގުން)
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 01 ފެބްރުއަރީ 2023[1]
- **ނިމުނު ތާރީޚު:** 23 ފެބްރުއަރީ 2023

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް
އަބްދުﷲ ޝާމިލް އަބްދުއްރައްޒާގު / މ. ސާމިރިނބުގެ، މާލެ
ފަރާތުގެ ވަކީލު:
ވ. ނަޔާގުލް / ނަސީމީމަންޒިލް، އަބްދުﷲ ސިރާޖު
ހ. ގަސް / ދޫދިދޮށްގެ، އަހުމަދު އަނީސް
ހ. ފުރަންޓުގޭ / ވަލުގެ، އަހުމަދު ސަލީމު
ގ. ވިލިނގިލީ / ޖެހޭގަހުގެ، އަލީ ނާޝިދު
ސ. ހިތަދޫ / އިސްޖީވެއްޖެ، މުޙައްމަދު ޒާހިރު އަހުމަދު

އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
ފަރާތުގެ ވަކީލުން:
ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ފާޠިމަތު ސަޒްނާ
ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޝާހާ ނަސީރު
ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޒައިނާ ނަޒީ

ޖިނާއީ - ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 156 ވަނަ މާއްދާ - ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 192 ވަނަ މާއްދާ - ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 194 ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2014 (މަނީ ލޯންޑަރިންގއާއި ޓެރަރިޒަމަށް ފައިސާ ފޯރުކޮށްދިނުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 62 ވަނަ މާއްދާ – ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލާއި ފައިސާ ދައުލަތަށް ނެގުމުގެ އަމުރު

---

[1] ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ސިޓީގެ ތާރީޚުގެ ގޮތުގައިވާނީ 26 ފެބްރުއަރީ 2023އެވެ. ދައުލަތުން ދަންނަވާފައިވަނީ އެއީ ޓައިޕިންގ ގޯސްއެއްކަމާއި، ދައުލަތުން 01 ފެބްރުއަރީ 2023 ގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ސިޓީ ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ރައުޔު

މައްސަލައިގެ ތަޢާރުފު:

1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B1/KMFN/(2023)/01 ކޯޓު އަމުރު [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] އެދި [illegible] / [illegible]، ޢަބްދުﷲ ނާޒިމް އަބްދުލްޣައްފޫރުގެ[2] ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހެވެ.

މައްސަލައިގެ ކަންހިނގާފައިވާގޮތް:

2. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާއިން ޢަބްދުﷲ ނާޒިމް އަބްދުލްޣައްފޫރުގެ މައްޗަށް މަނީ ލޯންޑަރިންގްގެ ކުށް ސާބިތުވެފައިވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައި ވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

> " [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސ.[illegible] / މއ.[illegible]،
> ޢަބްދުﷲ ނާޒިމް އަބްދުލްޣައްފޫރު މަނީ ލޯންޑަރިންގ ކުރިކަން ސާބިތުވާތީ،
> ޤާނޫނު ނަންބަރު: 10/2014 (މަނީ ލޯންޑަރިންގ އަދި ޓެރަރިޒަމްއަށް ފައިނޭންސްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ
> ޤާނޫނު)ގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން، ޢަބްދުﷲ ނާޒިމް އަބްދުލްޣައްފޫރު ކުށްވެރިވާކަމަށް
> ކަނޑައަޅައި،
>
> މިކަމުގެ އުޤޫބާތުގެ ގޮތުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2014 (މަނީ ލޯންޑަރިންގ އަދި ޓެރަރިޒަމްއަށް
> ފައިނޭންސްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 62 ވަނަ
> މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި (6) ވަނަ ނަންބަރާއި (7) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން،
> މއ.[illegible]، ޢަބްދުﷲ ނާޒިމް އަބްދުލްޣައްފޫރު 7 (ހަތެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް

---

[2] ދރއ ނަންބަރު A054800

ޤަރުޟުދޭފަރާތާއި، 5000000 (ފަސް މިލިއަން) ދުއިސް ރުފިޔާ ޤިސްތުތަކަށް، މިފައިސާ މިއަދުން ފެށިގެން 06 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޕޯޓްފޯލިއޯ އިންވެސްޓްމަންޓް ފަރާތުން ޖަމާކުރަން ދޫކޮށް އަބްދުﷲ ނާޞިރު އަބްދުއްރަޙްމާނުގެ އެކައުންޓަށް، މިފައިސާ ޖަމާކުރުމަށް ޙުކުމްކޮށް ކޯޓުން ނިންމައިފައެވެ."

3. އެއަށްފަހު، ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B1/KMFN/(2023)/01 ކޯޓު އަމުރުން އަންނަނިވިގޮތަށް އަމުރުކޮށްފައެވެ.

> "US$3,413,230.00 (ތިން މިލިއަން ހަތަރުސަތޭކަ ތޭރަހާސް ދުއިސައްތަ ތިރީސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) އާއި، މި ފައިސާއިން މަހަކު ކޮންމެ ޤިސްތަކަށް 36 (ތިރީސް ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތުން އިންސްޓޯލްމަންޓްގެން ދިނުމަށް ގޮތަށް.
>
> މިގޮތުގައި ޖަރީމާކުރެވިފައިވާ ފައިސާއިން، އެ ފައިސާއިން މަހަކު ކޮންމެ ޤިސްތަކަށް 36 (ތިރީސް ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތުން އިންސްޓޯލްމަންޓްގެން ދިނުމަށް ގޮތަށް 06 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ފުރިހަމަ ދައްކާފައި، އަބްދުﷲ ނާޞިރު އަބްދުއްރަޙްމާނުގެ މައްޗަށް އަމުރުކުރަމެވެ."

4. ސިވިލްކޯޓުގެ މި އަމުރާމެދު ހިތްހަމަނުޖެހިގެން އަބްދުﷲ ނާޞިރު އަބްދުއްރަޙްމާނުގެ ފަރާތުން މި އަމުރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާފައެވެ. މިއީ އެގޮތުން ކުރި އިސްތިއުނާފު ބަލައިފައެވެ.

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާ

5. ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B1/KMFN/(2023)/01 ކޯޓު އަމުރު ނެރުއްވިފައިވަނީ ސަބަބުތަކާ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށްބުނެ، އަބްދުﷲ ނާޞިރު އަބްދުއްރަޙްމާނުގެ ވަކީލުން އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް 01 (އެކެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާތީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސަރަޙައްދުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާއަކީ؛

5.1 ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) އަށް ބަލާއިރު، ކޯޓު އަމުރު ނެރުއްވުމުގައި އެ އަމުރެއް ނެރުމުގެ ސަބަބު، އެ އަމުރު ކޯޓުން ނެރުމުގައި، އެ އަމުރު ތަންފީޛުކުރަންޖެހޭ މުއްދަތު، ޖިނާއީ މައްސަލައިގެ ސަބަބު ހިނގާފައިވާގޮތް، އަދި އެ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އެހެން ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގޮތްތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް، އެ ޤާނޫނުގައި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ހަމަޖެހިފައިވަނީ އެ ޤާނޫނުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށެވެ

މީހެއްގެ މައްޗަށް ޖިނާއީ ކުށެއް ސާބިތުވެގެން އޭނާގެ މައްޗަށް ޙުކުމް ކުރާއިރު، އެ ޙުކުމުގެ ތެރެއިން ދައުލަތަށް ނަގަންޖެހޭ ފައިސާއެއް ނުވަތަ މުދަލެއް ވާނަމަ، އެ ފައިސާ ނުވަތަ މުދާ ނެގުމަށް ކުރާ އަމުރަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 156 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 10 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، އެ މައްސަލައެއްގެ ޙުކުމުގައި ހިމަނަންޖެހޭ އަމުރެއް ކަމަށްވާއިރު، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B1/KMFN/(2023)/01 ކޯޓު އަމުރުގައި ޙަވާލާދީފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 ދަޢުވާގެ ޙުކުމުގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 156 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން މުދާ ނުވަތަ ފައިސާ ނެގުމުގެ އަމުރު ހިމަނާފައިނުވިނަސް، އަދި، އެ ޤާނޫނުގައި އެފަދަ އަމުރަކަށް އެދުން ވާޖިބު އެފަދަ އަމުރެއް އެންގެން ގޮތުގެ ނަމޫނާއެއް ނެތީސް، އެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިޖުރާއަތުގެ ދަށުން އަދި، އެ ޤާނޫނާއި ޚިލާފަށް އަމުރު ނެރެފައިވާކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

6. "ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B1/KMFN/(2023)/01 ކޯޓު އަމުރަކީ، ކޯޓު އަމުރު ނެރުމުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިޖުރާއަތާއި ޚިލާފަށް ނެރެފައިވާ ބާޠިލް އަމުރެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދެއްވައި އެ އަމުރު ބާޠިލްކޮށްދެއްވުން

ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) އަކީ ޢަދުލުއިންޞާފު ފުރިހަމަކޮށްދިނުމަށް، އެއްވެސް ޖިނާއީ ކުށަކާގުޅިގެން، އެ ޤާނޫނުގެ 192 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ވިޔަސް އަދި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2014 (މަނީ ލޯންޑަރިންގ އާއި ޓެރަރިޒަމް ފައިނޭންސިންގ ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 62 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން ވިޔަސް މުދަލާއި ފައިސާ ދައުލަތަށް ނެގުމުގެ އަމުރެއް ނެރެވޭނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 156 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 10 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، ކުށް ސާބިތުވެފައިވާކަން ކަނޑައަޅައި ޙުކުމް ކުރާ ޝަރީޢަތްތަކުގައި، އެކަނިން ކަން ޙުކުމުގެތެރޭގައި، އެ އަމުރު ހިމެނިގެން ކަމަށާއި، އެ ޤާނޫނު ގެނައުމަކީ އެފަދަ އަމުރެއް ނެރުއްވުމުގެ ބާރު ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދެއްވުން. (ކުށް ސާބިތުވާ ފަރާތް ފަރާތް މުދަލާއި ގުޅުމެއް ނެތްނަމަ ޤާނޫނުގައި އެކަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށް ނުކުތާއެވެ.)

ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައާއި މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި އިއްވާ ޙުކުމް ބާޠިލު ހުރި ޙާލު އަމުރުތައް އިސްތިއުނާފުކޮށް ހުށަހެޅުމުގެ ބާރު، މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ކޯޓަށް ލިބިގެންވާކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 56 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރާ މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވާ ބާރު ލިބިދެއްވާ އެހެން ޤާނޫނަކަށް ވުރެ މަތީ ޤާނޫނެއް ނުހުރުމަށް ނިންމަވާފައިވާ ސަބަބުން އެކަމާ ގުޅިގެން ރިޢާޔަތްކުރެވޭނެ ދަށުކޯޓުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކޯޓުތަކުގެ ބާރު ލިބިދީފައިވާ ކަމަށްވާތީ، މި މައްސަލައަކީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދިފާޢުކުރުމުގެ ޙައްޤު ގެއްލިފައިވާ އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 (ވަރި ޙުކުމްގެ ރިޓްގެ) ޤަޟިއްޔާއާއި ގުޅޭ ގޮތުން ގެނެސްދޭ އަދާލަތުގެ ޙައްޤުތަކުގެ ދިފާޢުގެ ޙައްޤު ގެއްލިފައިވާތީ، އެ ޤަޟިއްޔާ ދިފާޢުގެ ޙައްޤުގެ ދަށުން ނިންމާ އަމުރެއް ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާކަމާއި، އެ ޤަޟިއްޔާއަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ބާރުގެ ބާރުތަކުގެ މައްސަލަ ނިންމައިދޭ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B1/KMFN/(2023)/01 ގެ އަމުރުގެ ޝަރީޢަތުގެ ނިންމުމާއި، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 (ވަރި ޙުކުމްގެ ރިޓްގެ) ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ދިފާޢުގެ ޙައްޤު ގެއްލިފައިވާ ކަމުގެ މައްސަލައިގައި ދިފާޢުގެ ޙައްޤު ގެއްލުވާލި ދަށުކޯޓުގެ ޤަރާރާއި ގުޅިގެން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B1/KMFN/(2023)/01 ގެ އަމުރާއި ގުޅޭ ގޮތުން ގާނޫނީ ކަންތައް އަމުރެއް ނެރުމަށް ގެނައި އަމުރާއި ހިލާފަށް ބާރުއަޅާފައިވާ ކަމާ ގުޅިގެން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 56 ވަނަ މާއްދާއިން ލިބިދީފައިވާ އަޙުމަދު ޝިހާބު ނަމަކަށް ބާއްވާ މި ޤަޟިއްޔާ ފޯރުކޮށްދޭ ވަކި ބާރުތަކެއް ލިބިދީފައިވަނީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 (ވަރި ޙުކުމްގެ ރިޓްގެ) ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި އިސްތިއުނާފުކުރާ އަބްދުﷲ ނާޒިމް އަބްދުއްރަޙްމާނުގެ ހުށަހެޅުމާއި މައްސަލަ ދިފާޢުގެ ޙައްޤު ގެއްލިފައިވާ ވަކި ސަބަބެއް ހުށަހަޅާ ކުރުމުގެ ނުވަތަ، އަބްދުﷲ ނާޒިމް އަބްދުއްރަޙްމާނުގެ މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުމުގެ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B1/KMFN/(2023)/01 ގެ އަމުރަށް އަމާޒުކުރަން ފަސްކުރުމުގެ ވަކި އަމުރު ހުށަހެޅުމުގެ ބާރެއް، އެ އަމުރު އެއްގޮތް އަބްދުﷲ ނާޒިމް އަބްދުއްރަޙްމާނު އަމުރު ނުކުތާތަކުން އެ އަމުރު ބަދަލުކުރުމަށް ކަމުގައި ދަށުކޯޓުގެ ޝަރީޢަތް އިސްތިއުނާފުކޮށް ޝަރީޢަތްތަކުގައި ނިމުނު އަމުރުގެ ކުރިން ދަށުކޯޓުގެ ނިންމުމާއި ދެކޮޅަށް ދިފާޢުކުރުމަށް ކަމުގައި ދަށުކޯޓުން ދެއްކުމަށް ހުށަހަޅާފައެވެ."

ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ.[3]

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ތަޙްލީލު

7. އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ތަޙްލީލުގައި ދަޢުވާކުރަމުން ބުނެފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 156 ވަނަ މާއްދާގައި ޙުކުމް ކުރުމުގެ ބާރުގައި އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 192 ވަނަ މާއްދާގައި ސަބަބުތަކުގެ ފޯރުމު މަޖުބޫރުވާ ބަލައި

---

[3] އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ ސަފްހާ 11-10

ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާ ދައުލަތަށް ނެގުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ ވާހަކަ އޮތުމުން، ދެ [illegible] އޮތުމުގެ މާނައަކީ އެއް އިޖުރާއަތެއް ބޭނުންނުކުރުމުން އަނެއް އިޖުރާއަތެއް ބޭނުންކުރުމަށް ހުރަސްއަޅާ ކަމެއް ނޫންކަމެވެ. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރެވޭ. އެގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަދި [illegible] އާއި އިތުރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][4] [illegible] [illegible] އުސޫލު މިމައްސަލައަށް ތަތްބީޤު [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 156 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] އަމުރު ހިމަނާފައިވުމުން މައްސަލައިގެ [illegible] އަދި މައްސަލައިގެ [illegible] އަސަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] އެންމެ [illegible] އިޖުރާއަތު [illegible] [illegible]. އެގޮތުން [illegible] [illegible] [illegible] އަމުރުކުރުމުގެ ބާރަކީ މައްސަލަ ސާބިތުވުމުން [illegible] ނަތީޖާއެއްކަމަށެވެ. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ 156 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (10) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ހުކުމުގެ އަމުރު [illegible] މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަމެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތަށް މުދަލާއި ފައިސާ ނެގުމަށް އަމުރުކުރުމަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބެލިނަމަވެސް، ހާލަތަށް ބޮޑު ގޮތެއްގައި [illegible] [illegible] ކަންކަން [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 157 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] [illegible]. މީގެއިތުރުން، [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގައި މިފަދަ [illegible] [illegible] އިޖުރާއަތު [illegible] އަމުރު [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 96 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] ކޯޓަށް [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible]، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 194 ވަނަ މާއްދާއަށް [illegible].

---

[4] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/108,109,110 ޤަޟިއްޔާ

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

8. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ އަމުރަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 192 ވަނަ މާއްދާ އާއި ޚިލާފު ވޯރަންޓްގެ އަދި ޖަރީމާތަކުން ފައިނޭންސްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނުގެ 62 ވަނަ މާއްދާއާއި އެއްގޮތަށް ނުވާކަމަށް ސަބަބަކަށް އަމުރެއްކަމުގައިވާތީ، މި އަމުރު ބާޠިލުކޮށްދެއްވުން ސަރުކާރު އަދި ޤާނޫނީ އަސާސް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި، ކުން ސީޒްކޮށްފައިވާ ޕާސްޕޯޓުކުރުމާކުރެ، ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުން މަރުޙަލާގައި، ސީޒްވެފައިވާ ކާރު ގެރިގެން ދައުލަތަށް ނަގަންޖެހޭ ފައިސާއާއި މުދާ ދައުލަތަށް ނެގުމަށް ހުކުމް އަމުރު ނުގެނެސް ހުކުމެއް ނެރެދިނުމުން ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދިވަޑައިގަތެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް

9. ޝަރީޢަތުން ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިގައި އުފެދޭ މައިގަނޑު ސުވާލު އުފެދިފައިވަނީ ކޯޓުތަކުން ހުރި މުދަލާއި ފައިސާ ދައުލަތަށް ނަގަން އަމުރުކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އިޖުރާއާތު ދެނެގަތުމެވެ.

10. ކޯޓުތަކުން ހުރި މުދަލާއި ފައިސާ ދައުލަތަށް ނަގާއިރު ގޮތުން ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ ބާބު [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެއީ؛

10.1 އެ ޤާނޫނުގެ އަށާވީސްވަނަ ބާބު (ޢަދަބު ދިނުން) ގައި 156 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (10) ވަނަ ނަންބަރުގައެވެ. އެ މާއްދާގައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތުގައެވެ.

> " (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޖަރީމާއެއް ސާބިތުވުމުން ދައުލަތަށް ނަގާ ފައިސާގެ ވައްކަން
> ކުރި ސީޒްކޮށްފައިވާ ކަމުގައިވާނަމަ، އެފަރާތުން އެކަމާ ވައްކަން ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ.
>
> (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ބަލަހައްޓާ އިދާރާއިން، އަންނަނިވި ކަންކަން އެ ބަލަހައްޓައި
> ދައްކަންވާނެއެވެ:
>
> (1) އެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ކުށްތައް ދިރާސާކުރުމަށްފަހު، ކުރެވޭ އަމަލު ހިނގާފައިވާ ގޮތް ގެއްލުމުން
> ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރާ ކަންކަން؛
>
> (2)ދައުލަތަށް ނަގާ ފަރާތުން ދިރާސާ ހުށަހެޅުއްވިފައިވާ ގޮތަށް، އެ ދިޔާ ދަރަޖަ ސީޒްކުރެވުނު މުދާގެ ތަފާސް
> ހިމަނައިގެން ނިންމުމުގެ ސަޕްލައިއާ؛
>
> (3)ދައުލަތަށް ނަގާ މުދާގެ ވައްކަން ކުރި ސީޒްކޮށްފައިވާ ނިންމުމުގައި ހިމަނައިގެން ދިރާސާކުރި ކަންކަމާއި
> އެ ނިންމުން އެފަރާތުން ހުށަހެޅި ސަޕްލައިއާ؛
>
> (4)ދައުލަތަށް ނަގާ މުދާ ކަންކަން ދިރާސާކުރެވިފައިވާ ގޮތުގެ އެކަން؛

(5) ދައުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ [illegible] އަދަދު؛

(6) ދައުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ [illegible] އަދަދު [illegible]، އަދަދު [illegible]

[illegible]؛

(7) ދައުވާ ލިބޭ [illegible] ޤާނޫނުގެ 104 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible]

[illegible]

[illegible]؛

(8) ދައުވާ ލިބޭ [illegible]، [illegible] ޤާނޫނުގެ 104 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible]

ޤާނޫނުގެ 144-1 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible]،

[illegible]؛

(9) [illegible]، [illegible]

[illegible]؛

(10) [illegible]، [illegible]

[illegible].

(ހ) [illegible]. [illegible]،

[illegible]. [illegible]

[illegible].

(ށ) ދައުވާ ލިބޭ [illegible]

[illegible]."

10.2. އެ ޤާނޫނުގެ [illegible] ބާބު ([illegible]) ގައި

ޤާނޫނުގެ 192 ވަނަ މާއްދާގައިވެއެވެ. އެ މާއްދާގައިވަނީ [illegible].

" 192. ދައުވާ ލިބޭ [illegible]، [illegible]

[illegible]، [illegible]

[illegible]، [illegible]. [illegible]

[illegible]

[illegible]، [illegible]."

10.3. އެ ޤާނޫނުގެ [illegible] ބާބު ([illegible]) ގައި

ޤާނޫނުގެ 194 ވަނަ މާއްދާގައިވެއެވެ. އެ މާއްދާގައިވަނީ [illegible].

" 194. [illegible]

[illegible]

[illegible]، [illegible]

ހުށަހެޅުމަކަށް ބިނާކޮށް، އިތުރު އަމުރެއް ނެރުމުގެ ނުވަތަ ކުރިން ކޮށްފައިވާ އަމުރު އިސްލާހުކުރުމުގެ
އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ."

11. މި ނަޞްސުތަކުން ދޭހަވަނީ ކުރިއަށްގެންދާ ކޯޓު މުރާޖަޢާ ފަރާތުން ނިންމަން ޙަވާލު ވުން ބުނާކުށުގައި އަމުރު ބާރުލިބިގެންވެއެވެ. އަދި، މައްސަލައިގައި ދަޢުވާލިބޭފަރާތުން ބުނާ ކުށަކަށް އެ ބުނާނެކަމުގައި އަދި އަޑުއެހުން ނުކުރުން (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 156 ވަނަ މާއްދާ) ނުވަތަ، ބުނާ ކުށުގެބަދަލުން، އަދި އަޑުއެހުން ނުކުރުން (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 192 ވަނަ މާއްދާ)، ނުވަތަ އަދި އަޑުއެހުން ނުހިންގިއްޖެނަމަ ފުރަތަމަ ފަސްނަ ހަމަޖެހިފައިވާ މުއްދަތުގައި ޖަލްސާ ބޭއްވުން / ރިމާންޑުކުރަން އަމުރު އިސްލާހުކުރުން ނުވަތަ އަލުން އަމުރެއް ނެރުން (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 194 ވަނަ މާއްދާ) މިއެވެ.

12. މި ޙިސާބުން ޝަރީޢަތުގައި މައްސަލައިގެ ފަރާތްތަކާ ބާވަތު ތަފާތުކުރުމުގައި ދެކެމެވެ. އެގޮތުން، ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގައި، ބުނާކުށްކުރިއިރު، ކުރިއަށްގެންދާ ހުކުމްކުރުމާ ފުރުޞަތު ވަކީލަކާ ކުއްލިއަކަށް އުނިކަމެއްވާނަމަ، އެ ބުނާ ކުށުގެ ޝުއޫރު ފަރާތްތަކަށް މުޅި ދަޢުވާކުރުމަށް ނިމުމަށް އަދި ކުރަންޖެހޭނެއެވެ. އަދި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 156 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ އިބާރާތަށް ބަލާއިރު އެ މާއްދާގައިވަނީ "މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ބުނެވޭ އިޢުލާނުން، އަންނަނިވި ކަންކަން އެ ބުނެވުމުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. .. (10) ދުވަހުގެ ނަގަންޖެހޭ ޖަލްސާއެއް ނުވަތަ މުރާޖަޢާކުރުމަށް، އެ ޖަލްސާ ނުވަތަ މުއްދަތު ދުވަހުގެ ކުރިން ކުރު އަދިވެސް." މިފަދައިން ކަނޑައަޅާފައި، ޤާނޫނުތަކުގެ ހަމަޖެހޭ ބަރާބަރުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު ބުނާކުށުގައި ދައުލަތުން ނަގަންޖެހޭ ޖަލްސާއެއް ނުވަތަ މުރާޖަޢާކުރުމަށް، އެ ޖަލްސާ ނުވަތަ މުއްދަތު ދުވަހުގެ ކުރިން ކުރު އަދި ބަރާބަރުކުރަނީ އިޚްތިޔާރުކުރުމުގައި ބަލަންޖެހޭނެކަމެވެ.

13. ދެވަނަ މަރުޙަލާގައި، ބުނާކުށް ކުރިއިރު، ކުށް ޝަރީޢަތް ކޯޓަށްހުށަހަޅާ ޖަލްސާ އާއި މެދު ދައުލަތުން ނަގަމުންދާ މައްސަލައިގައި ވަކާލާތުކުރާފަރާތާ ބާރުގައި، އެއްވެސް މުދަލެއް ނުވަތަ ޖަލްސާއެއް ރިޢާޔަތްކުރާ ޝަރީޢަތް ސާބިތުވާ ބާރުގައި، ޤާނޫނުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ނިންމާ އަމުރުކުރެވެ.

14. ތިންވަނަ މަސްއަލައަކީ، ކުށްކުރުމުގެ ހާލަތުގައި މުދަލާއި ހުރިހާ ދައުލަތުން ނުވަތަ އަމުދުކުރެވިދާނެކަން، އެހެން އިތުރު ހުރިހާ ވާހަކަ ކުރެވިދާނެ، ކުރިއަށްގެންދެވޭ ހާލަތުގައި އަމުދު އިސްތިސްނާކުރެވޭކަން، ނުވަތަ އިތުރު އަމުދުއް ނެރުމެވެ.

15. މި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާގޮތުން ބަލާއިރު، ދައުލަތުން ދައުވާކުރި އިބާރާތުން،[5] ކުރިކޮށްގެން ހާމަކުރެވޭ މުދަލާއި ހުރިހާ ބަޔާންކުރާ އެއްޗެއް ހިމެނޭ ކަމަށްބަލައިފައެވެ. މައްސަލައިގައި ސާބިތުވެފައިވާ އެ މުދަލާއި ހުރިހާ އަދި ޤާނޫނު ދިމާވާ ކަމުގެ ވާހަކަ ދެކިފައިވާކަމެވެ.[6] އަދި އެހެން، ދައުލަތުގައި އެ ހުރިހާ ދައުލަތުން ނުފެނެ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 156 ވަނަ މާއްދާގެ (10) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާފަދައިން އަމުދުކޮށްފައިނުވާތީއެވެ.

16. ދައުލަތުގެ ބަހުސަކީ، މިއީ ހަސިޔާތު އުސޫލަކަ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 192 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުންވެސް ނެރެވިދާނެ އަމުދުކުރެވޭކަމެވެ. އަދި މި އަމުދު ނެރުމަށް ޤާނޫނު ކުރުމުގެ ބާރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ސާބިތުވާ ގޮތް ދައުލަތުގައި ހަމަ އެ އަމުދު ނެރުމުގެ ވާހަކަ ބަޔާންކުރާގޮތުގައި ކުރެވިދާނެކަން، ކޯޓުން މަސައްކަތްކުރާނެ އެ އަމުދު ނެރެވިދާނެކަމެވެ.

17. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ދައުލަތު (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް) ވ. އަހުމަދު ޝަރީފް އިސްމާޢީލް ސަޢީދު ޤަޟިއްޔާ[7] ގެ ޤަޟިއްޔާގެ 16 ވަނަ ނުކުތާގައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ "ދައުލަތުގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ޤާނޫނާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ހަމަޖެހިފައިވާ ގަވާއިދުތަކާއި މިންގަނޑުތަކުގައި ވިސްނާބަލައިގެން ބަލާއި ގަބޫލުކުރާ މިންގަނޑުތަކުގެ ހަމަތަކާ ބައްޓަންކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވެއެވެ. އެހެން ކޮންމެ ގޮތަކަށް ޤާނޫނެއް ވަނީ ކުރިމަތިން ވިސްނާބަލައިގެން ނަގާފައިވާ ޙަޤީޤަތް އެއްކަލަޔަކީ. އެއީ، އެހެން ކޮންމެ ގޮތެއް އިޖުރާއަތުގެ ބާރުވެރިކަމުން ޤާނޫނުތަކުގެ ޤާނޫނީ ޙައްޤުތަކާއި ޤާނޫނުގެ އިބާރާތް އެ ޤާނޫނުތަކުގެ އޮތްކަމެވެ. އެހެންކަމުން، ކޯޓުން ޤާނޫނުތަކުގެ މާނަ ނުވަތަ އިބާރާތް ހިތުން ޤާނޫނު ހަރުދަނާ އެއް ...

---

[5] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 1336/2021/CRC/461 ދައުވާ ހުށަހަޅާ ފޯމު

[6] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ހިނގުން ޗާޓުގެ 72-74 ވަނަ ނަންބަރު

[7] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/46 ޤަޟިއްޔާ

އެކަށީގެންވާ [illegible] ގޮތުގައެވެ. ޤާނޫނުގައި ހިމެނޭ ވަކިވަކި ބައިތައް [illegible] ކިޔައި މާނަކުރަންވާނީ މުޅި ޤާނޫނުގެ ވަށައިގެންވާ ސިޔާސަތާއި މަޤްޞަދުގެ ފުޅާ މިނުގެ ތެރޭގައެވެ." މިފަދައިންނެވެ. މި އުސޫލުން ބަލާއިރު، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 156 ވަނަ މާއްދާގައި އާއި އެ ޤާނޫނުގެ 192 ވަނަ މާއްދާގައި ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާ ދައުލަތަށް ނެގުމަށް އަމުރުކުރަން ކަނޑައަޅާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުގެ ތެރޭގައި "(ހ) ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ފަރާތުގެ ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމް [illegible] [illegible] ޖިނާއީ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] އަދި އެކަށީގެންވާ އަވަސް މުއްދަތެއްގައި [illegible] [illegible] [illegible]" ހިމެނެއެވެ، [illegible] [illegible] [illegible] ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible]، އެ [illegible] ފައިސާ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] އެ [illegible] [illegible] ޖިނާއީ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އުސޫލު [illegible]. ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ [illegible] މުދަލާއި ފައިސާއަކީ [illegible] [illegible] [illegible][8] އަދި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 156 ވަނަ މާއްދާގެ (10) ވަނަ ނަންބަރުގައި ދައުލަތަށް ނަގަންޖެހޭ ފައިސާއެއް ނުވަތަ މުދަލެއްކަމަށްވާނަމަ، އެ ފައިސާ ނުވަތަ މުދާ ދައުލަތަށް ނެގުމަށް ކޯޓު އަމުރު ހިފަހައްޓާފައިވާނަމަ، [illegible] ޝަރީޢަތުގެ [illegible] މަރުޙަލާގައި އެ އިޖުރާއަތު ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ސަބަބެއްނެތެވެ.

18. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަމުރު ނެރެފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 156 ވަނަ މާއްދާގެ (10) ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފަށްކަމުގައި ދެކެމެވެ.

19. [illegible] އިޖްރާއީ [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[8] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] ނިމުނު [illegible] 72-74 ވަނަ ނަންބަރު (މި ކޯޓަށް މި މައްސަލައިގައި [illegible].)

20. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަމުރު ނެރެފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2014 (މަނީ ލޯންޑަރިންގް އަދި ޓެރަރިޒަމް ފައިނޭންސްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން އަބްދުﷲ ޝާހިން އަބްދުލްޤާދިރުގެ މައްޗަށް ސާބިތުވެފައިވާ ކުށަކާ ގުޅިގެން ކަމަށް އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން އެ ޤާނޫނުގައި ކުށްކުރުމުން ހޯދާފައިވާ މުދަލާ ފައިސާ ދައުލަތަށް ނަގައިދިނުމާބެހޭގޮތުން ހިމެނިފައިވާ އިޖުރާއަތު ބަޔާންކޮށް، އެ ޤާނޫނުގެ 62 ވަނަ މާއްދާގައިވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

> "62. (ހ) މަނީ ލޯންޑަރިންގެ ކުށަށް ނުވަތަ މަނީ ލޯންޑަރިންގެ ކުށް ގުޅިފައިވާ ކުށަށް ނުވަތަ ޓެރަރިޒަމް ފައިނޭންސްކުރުމުގެ ކުށަށް ގުޅިގެން، ނުވަތަ އެއިން ކުށެއް ކުރަން އުޅުނު ގުޅިގެން، ޝަރީޢަތުގައި ސާބިތުވި ނުވަތަ މުދާ ދައުލަތަށް ނަގައިދިނުމަށް ކޯޓު އަމުރު ނެރެންވާނެއެވެ.
>
> (1) މަނީ ލޯންޑަރިންގެ އަމަލު ހިންގުމުގައި ބޭނުންކުރި ފައިސާ ނުވަތަ މުދާ (ލޯންޑަރކުރި ފައިސާ ނުވަތަ މުދާ)؛
>
> (2) މަނީ ލޯންޑަރިންގެ ކުށް ގުޅިފައިވާ ކުށް ކުރުމަށް ބޭނުންކުރި ފައިސާ ނުވަތަ މުދާ؛
>
> (3) ކުށް ކުރުމުން ލިބޭ މުދާ ނުވަތަ ކުށް ކުރުމުން ލިބޭ މުދަލުން ލިބޭ ފައިސާއި މުދާ؛
>
> (4) ކުށްކުރުމަށް ލިބޭން އޮތް ނުވަތަ ލިބިފައިވާ ފައިސާ ނުވަތަ މުދާ؛
>
> (5) ކުށް ކުރުމަށް ބޭނުންކުރި މުދަލެއް؛
>
> (6) ކުށް ކުރުމުން ލިބޭ މުދަލާ އަޅާވާ ފައިސާ ނުވަތަ މުދާ؛
>
> (7) ކުށް ކުރުމުން ލިބޭ މުދަލުން ސީދާކޮށް، ނުވަތަ ނުސީދާކޮށް، ލިބޭ މުދާ. އޭގެ ތެރޭގައި އެ އެއްޗަކުން ލިބޭ އާމްދަނީއާއި، ފައިދާއާއި، އެހެނިހެން މަންފާ ހިމެނެއެވެ.
>
> (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓު އަމުރު ނެރުމުގައި ޝަރީޢަތުގައި ހަވާލުކޮށްފައިވާ މުދާ ނުވަތަ ފައިސާގެ ތަފްޞީލު ހިއްސާކުރަންވާނެއެވެ. ހަމައެފަދައިން ތަފްޞީލުތައް އެ މުދަލެއް ނުވަތަ އެ ފައިސާއެއް ވިއްކުމާއި، އެއާއި އެކުލެވިގެންވާ އަގެއް ފައިސާއިން ދައްކާފައިވާ ނުވަތަ އެއާއި ބަދަލުކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ ތަފްޞީލު ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. ނަމަވެސް، ތަފްޞީލުތައް އެ މުދަލާއި ފައިސާ ހޯދޭނެ ގޮތެއް ނެތް ނަމަ، ކޯޓުން އެ ކަމުގެ ޤަރާރެއް ނިންމުމާއެކު މުދަލާއި ފައިސާގެ އަގު ދައުލަތަށް ދައްކަން އަމުރުކުރެވިދާނެއެވެ. ސީދާކޮށްކަމުގެ ދަށުން ކޯޓުން އެ މުދަލާ ނުވަތަ ފައިސާގެ ތަފްޞީލުތައް ހިމެނޭނެއެވެ.
>
> (ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ނެރޭ ކޯޓު އަމުރުގައި ދައުލަތަށް ނަގާ މުދާ ނުވަތަ ފައިސާގެ ތަފްޞީލު ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. އެ މަޢުލޫމާތުގެ ތެރޭގައި އެ މުދަލާ ފައިސާއާ ނުވަތަ މުދަލުގެ ތަފްޞީލު ބަޔާންކުރުމާއި އަދި އެ ތަކެތި ހުރިތަން ދަނެގަނެވޭނެ މަޢުލޫމާތު ހިމެނޭނެއެވެ."

21. ކުށްކޮށްގެން ހޯދާ މުދަލާއި ފައިސާ ނެގުމަށް އަމުރުކުރަނީ ކުރިން ބަޔާންކުރެވުނު [illegible] ތެރެއިން ކޮންމެ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ އަމުރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

22. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއިން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އިންސާފުން ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ޙައްޤު މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible]. އެގޮތުން، މި [illegible] [illegible] [illegible]، މިފަދަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

23. މަތީ [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 62 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

24. އިނގިރޭސިވިލާތުން މިފަދަ އަމުރުތަކަށް[9] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[10] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[11] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[9] Confiscation order

[10] Proceeds of Crime Act 2002, section 16

[11] Proceeds of Crime Act 2002, section 17

ވާހަކަދެއްކުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެނެވެ.[12] އަދި ކުށްކުރިކަމަށް ސާބިތުވެފައިވާ މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible]، ކުށްކޮށްގެން ހޯދި މުދަލާއި ފައިސާ [illegible] [illegible] [illegible] ބާއްވާ އަޑުއެހުން ފަސްކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ނުވަތަ ދިފާޢުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅައިފިނަމަ ނުވަތަ ކޯޓުގެ އިސްނަގައިގެން އެ އަޑުއެހުން ފަސްކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ.[13]

25. މާއްދާގައި މިފަދަ ތަފްސީލީ އިޖުރާއަތުތަކެއް ބައްޓަންކޮށްފައިވިނަމަވެސް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2014 (މަނީ ލޯންޑަރިންގ އަދި ޓެރަރިޒަމަށް ފައިސާހޯދުމުން ދުރުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 62 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޖިނާއީ މައްސަލައިގެ ދާއިރާގެ ބޭރުން ނިންމާ އަމުރުތަކުގައިވެސް، އެ ޤާނޫނުގެ 62 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، [illegible] [illegible] އުސޫލުތައް [illegible]. އެގޮތުން، [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުގެ އަނެއް [illegible]، audi alteram partem[14] (މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] އަޑުއެހުން) ގެ އުސޫލަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި [illegible] [illegible] އުސޫލެއްކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއަށް ބެލުމުން އެނގެއެވެ. އަދި މި މައްސަލައިގައި އަދުލު [illegible] މި އުސޫލު [illegible].

26. މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] ބަލާއިރު، މި މައްސަލައިގައި، އިސްތިއުނާފު [illegible] އަމުރުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2014 (މަނީ ލޯންޑަރިންގ އަދި ޓެރަރިޒަމަށް ފައިސާހޯދުމުން ދުރުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 62 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި، (6) ވަނަ ނަންބަރާއި، (7) ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible] ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 192 ވަނަ މާއްދާ [illegible] [illegible]. މި އަމުރު [illegible] ކުށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަމުރުގެ [illegible]. އަމުރު [illegible] އަމުރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެގޮތުން، ޢަބްދުﷲ [illegible] [illegible] ފަރާތުން [illegible] އެ އަމުރުގައިވާ ފައިސާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު

---

[12] Proceeds of Crime Act 2002, section 11

[13] Proceeds of Crime Act 2002, section 14 (7)

[14] Right to be heard / right to a fair hearing

698/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާއިން ދައުލަތުން އަބްދުﷲ ނާޒިން އަބްދުލްޣަފޫރުގެ މައްޗަށް ކުރި ދަޢުވާއާއެކު އަދި އެ މައްސަލައިގެ ހުކުމް ބައްލަވައިލެއްވި މި އަދަދުގެ ފޯރާ ދުއްވައިލާފައިވާކަމަށް، އޭގެ ޢަމަލުގައި އިސްތިއުނާފުވެރިޔާ ފަރާތުން ދިފާޢުގައި ބަޔާން ނުކުރެވުނުކަމާއި ވާހަކަދައްކާ ނިޔާކުރެވިފައި ނުވާކަމެވެ.

27. ދައުލަތުން ބަޔާންކުރަމުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ހިނގުން ޞަފްޙާގެ ރިކޯޑުގައި ވި އަދަދުގެ ފޯރާ ދައުލަތުން އަދި ޝަރީޢަތުގެ ހުކުމުން ދުށުވައިފާވަކަން އެނގެން އޮތުމެވެ.[15] ނަމަވެސް، އެ ޤަޟިއްޔާގައި އެ ވީޑިއޯ ރެކޯޑް އިތުރަށް ހުށަހަޅާފައިވާކަމެއް ނުފެނެއެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފުވެރިޔާގެ އަމުދަނީ ކުރީގެ ދައުލަތުން ބަޔާންކުރި ފުލުހުންގެ ބަޔާން ކުރިން ސާބިތުކުރުމަށް ޓަކައި ކުރުކޮށް ކުރަމުންދިޔަ މުޙާކަމާ ވަޒީފާ ހެކިބަސް ހޯދުމަށް ދައުލަތުން ބަޔާންކުރެވުނެވެ. ޓަކައި ކުރިމަތީ 2 ވަސީލަތްތަކެއް ފެނުނު ނަމަވެސް މި އަމުރަކީ އަމުދުންވީ ޝަރީޢަތުގެ ގޮތުން ޓަކައިދިނުމަށް ނިޔާއިން އަދި ފައިސާ މައްސަލައިގެ ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހިނގައިދިޔަ ހާދިސާ އިތުރަށް ކުރިމަތި ވަސީލަތްތަކުގެ ދައުލަތުން ފާހަގަ ސާބިތުކުރި[16] ގެންގޮސް ނަގައިދޭ އަމުރެއް. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ ބަޔާނުގެ ބަޔާން، މިފަދަ އަމުރެއް ނަގާފައިވާކަން ޝަރީޢަތުގެ ފާހަގަކުރެވިފައި ހުރިކަމަށް[17] އެ ބަޔާނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މިފަދަ ޢަމަލުތަކަށް އަމުރު ދިން ގޮތް ambush ކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ކުރިއަށްގެންދިޔަ އަމުރު ދިނުމުގެ ދައުލަތުން ތަޙްޤީޤު ހޯދުމަށް އެކި ފަރާތްތަކުން، ދިނުމާ ވަނީ ބަޔާނާ އަރާރުމުން އަމުރުގައި ނަގައިދީ ދައުލަތުން ބަޔާނުގައި ގާނޫނީ ވަޞީލަތް މިފަދަ އަމުރަށް ކުރެވިފައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މައްސަލައިގެ ބަޔާނާއި ވަޞީލަތްތަކަށް 2 (ދޭއް) ވަސީލަތްތަކުން އަމުރަށް އެދި ހުށަހެޅި މެދުވެރިވާ ސަބަބަކީ ދައުލަތަށް ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރުއަޅަނީ މިގޮތް ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފުވެރިޔާ ފަރާތުގެ މައްސަލަ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި ސާބިތުކުރުމަށް ކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާގައި އަމުރު ނަގަމުން ސާބިތުކަން އިތުރުން އެ ޤަޟިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފު ހިފުމުން އަމުރު ނަގާފައިވާ ގޮތުގެ ހިނދާފައިވާ ބައިވެރިވުން، އެއީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި

---

[15] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ހިނގުން ޞަފްޙާގެ 72-74 ވަނަ ނަންބަރު، 150 ވަނަ ނަންބަރުގައި އަދި 165 ވަނަ ނަންބަރުގައި

[16] ފޮރެންސިކް ސަރވިސަސްގެ ރިޕޯޓުގެ ނަންބަރު 196-A/145/2023/65 ސިޓީ

[17] މިފަދަ ކަންކަމުގެ ރެކޯޑް ކުރަމުގެ ހައިކޯޓް ވަކި ގޮތަކަށް ބަޔާން ކުރެވިފައިވާ ގޮތަށް

އަމަލުކުރަމުންދާ އުސޫލުތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފު [illegible] ނިމިފައިނުވާއިރު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] އިޖުރާއަތު [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައިގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ. އެއީ، އެ އިޖުރާއަތު [illegible] މަގު [illegible] [illegible]

28. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަދި [illegible] [illegible] [illegible] މި. [illegible] [illegible] ޤަޟިއްޔާ[18] ގެ 31 ވަނަ ނުކުތާގައިވަނީ އަންނަނިވިގޮތަށެވެ.

> "ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ [illegible] އެ [illegible] ޖިނާއީ [illegible]."

29. މި މައްސަލައިގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B1/KMFN/(2023)/01 ކޯޓު އަމުރު ނެރުނުއިރުވެސް އިސްތިއުނާފުކުރި [illegible] އަސާސީ ޙައްޤުތަކަށް އަސަރުކުރާ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] މިއީ [illegible] ޖިނާއީ [illegible] [illegible].

30. މި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މިހާރު އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ އަމުރަކީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ދައުލަތުގެ [illegible]

---

[18] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/108,109,110 ގެ ޤަޟިއްޔާ

ނެރުމަށް އެދިފައިވާ އަމުރަކަށްވާއިރު، އެ ދައުވާގެ ޙުކުމް ކުރުމުގައި އެ ދައުވާއާ ގުޅުންހުރި އެންމެހައި ކަންކަން ފުރިހަމަވާން ޖެހޭނެއެވެ. އަދި ދައުލަތުން އެދިފައިވާކަމަށް [illegible] މައްސަލައިގެ ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުމުގައި ހިމަނާފައިވާނަމަ، އެކަމަށް ޢަދުލުގެ ނިޒާމުގައި އޮންނަ ޙައްޤަކީ އިސްތިއުނާފުކުރުމެވެ.

31. މި މައްސަލައިގައި ނެރެފައިވާ އަމުރަކީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ ބައެއް ނޫންކަމަށް މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމުގައި ދައުލަތުން ބުނެފައިވުމުން، އެ އަމުރަށް ފާސިދުވުމުގެ ސަބަބެއް [illegible] އަދި އެ [illegible] [illegible] [illegible] ބުނެފައެވެ. މި ހުށަހެޅުމުގެ [illegible] ނަތީޖާއަކީ، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާގައިވާ ކަންކަން، [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމުމެވެ. މީގެސަބަބުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] އިސްތިއުނާފުން [illegible].

32. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޢަދުލުގެ ނިޒާމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އުޞޫލަކީ، މައްސަލައިގެ ދައުވާގައިވާ އެންމެހައި [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] މައްސަލަ [illegible] ޤަޟިއްޔާގައި [illegible].

33. ދައުލަތުގެ ހުށަހެޅުން ބިނާކޮށްފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އަދި ޖުބައިރުއާއި އިތުރު ދެމީހުން ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް[19] ޤަޟިއްޔާގެ 35 އިން 37 އަދި 49 އިން 51 ވަނަ ޕެރެގްރާފްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ އުސޫލަކީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ވަކިގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމެއް ކުރުމުގައި އިޖުރާއަތާ ޚިލާފުވެއްޖެ ނަމަ ނުވަތަ އިޖުރާއަތު [illegible] [illegible] އެއީ އިޖުރާއީ [illegible] ހިމާޔަތް ޤާނޫނާ ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން އެ [illegible] ނަތީޖާ [illegible]. މި މައްސަލައިގައިވާ އަދުލު [illegible]، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 56 ވަނަ މާއްދާގައިވާ [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ކުރިން [illegible] ކުރުމުގެ ޙައްޤާއި، 20 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތިލާއިރު ޤާނޫނުގެ ހިމާޔަތް ލިބުމުގެ [illegible] ޙައްޤު [illegible].

ނިންމުން [illegible]

34. [illegible] ކަންކަން [illegible]، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B1/KMFN/(2023)/01 ކޯޓު އަމުރަކީ ބާޠިލް އަމުރެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައިފިން.

[illegible] ޚިޔާލުގެ ޚުލާޞާ

35. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާއިން އަބްދުﷲ ޙާމިދު އަބްދުލްޣަފޫރުގެ މައްޗަށް އުފުލުނު ދަޢުވާ [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުން [illegible] ދައުލަތުން [illegible] އަދި [illegible]. އަދި އެ ޤަޟިއްޔާގައި އަބްދުﷲ ޙާމިދު އަބްދުލްޣަފޫރުގެ [illegible]. [illegible]، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ [illegible] އެ ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible].

---

[19] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/108,109,110 ޤަޟިއްޔާ

36. [illegible] [illegible] [illegible] ފައިސާ ދައުލަތަށް ނެގުމަށް އަމުރުކޮށް ދިނުމަށް އެދި [illegible] ޤަޟިއްޔާގައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން [illegible] [illegible]، ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އެ ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] އެ މައްސަލަ [illegible]، އެ [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ.

37. މި ކޯޓުގެ ކުރިމަތީގައި އޮތް ޤާނޫނީ ބަހުސަކީ އަސްލު މައުޟޫޢީ ޤަޟިއްޔާގައި މި އަމުރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، މި ޤަޟިއްޔާއާ [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤަޟިއްޔާ [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި އެ ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] އެ ޤަޟިއްޔާގެ [illegible]، [illegible] [illegible] އެ ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

38. މި ކޯޓުގެ ކުރިމަތީގައި އޮތް ޤާނޫނީ ބަހުސް ބިނާވާ ދާއިރާއަކީ، [illegible] [illegible] [illegible] ފައިސާ ދައުލަތަށް ނެގުމަށް އަމުރުކޮށް ދިނުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible]، އެ ޤަޟިއްޔާގައި އެ [illegible] [illegible] ނިންމާފައިވުމުން، އެ ޤަޟިއްޔާ [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމާތާ 41 (ސާޅީސް އެކެއް) ދުވަސް ފަހުން، [illegible] [illegible] އެ އަމުރު [illegible] [illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަނުން، [illegible] 22 (ބާވީސް) ދުވަސް [illegible] އެ އަމުރު ޢަބްދުﷲ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ.

39. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެ އަމުރަކީ ބާޠިލު އަމުރެއްކަމުގައި ބުނެ އެ އަމުރު ބާޠިލުކޮށްދިނުމަށް އެދިފައިވާކަން މި ކޯޓަށް ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފުގެ މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފޯމުން އެނގެއެވެ.

40. އެހެންކަމުން، މި ކޯޓުގެ ކުރިމަތީގައި އޮތް ސުވާލަކީ އެ އަމުރުގެ ސައްޙަކަމާމެދު ހުށަހަޅާފައި އޮތް ސުވާލުކަން އެނގެއެވެ.

41. ބުނެވިދިޔަ ސުވާލުގެ ޖަވާބު ސާފު ދެސުވާލެއްގެ ޖަވާބުން ހޯދިދާނެކަމަށް އަހުރެން ދެކެމެވެ. އެގޮތުން، ފުރަތަމަ ސުވާލަކީ، ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާ ދައުލަތަށް ނެގުމަށް އެދި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާގައި ހުށަހެޅުމުން އެކަމާމެދު އެއްވެސް ގޮތެއް ނިންމުމެއް ނެތި އެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމްކޮށް މައްސަލަ ނިންމުމުން ދެވަނަ ފަހަރަށް ޕްރޮސިކިއުޝަނަށް ހަމަ އެ އަމުރު ހޯދުމަށް އެދި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނެތޯ އޮތް ސުވާލެވެ.

42. ދެވަނަ ސުވާލަކީ، ބުނެވިދިޔަގޮތަށް ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އެ އަމުރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ އަމުރު ނެރެދެވިދާނެތޯ އޮތް ސުވާލެވެ.

ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާ ދައުލަތަށް ނެގުމަށް އެދި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 698/Cr-C/2021 ޤަޟިއްޔާގައި ހުށަހެޅުމުން އެކަމާމެދު އެއްވެސް ގޮތެއް ނިންމުމެއް ނެތި އެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމްކޮށް މައްސަލަ ނިންމުމުން ދެވަނަ ފަހަރަށް ޕްރޮސިކިއުޝަނަށް ހަމަ އެ އަމުރު ހޯދުމަށް އެދި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނެތޯ؟

43. ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބުނެފައިވަނީ އެ [illegible] ދެވަނަ ފަހަރަށް [illegible] އެދި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ނަމަވެސް، ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ މި [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަނުން [illegible]. އަދި [illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަނުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

44. ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާ ދައުލަތަށް [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަނަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

45. ވަކިކަމެއް ކުރުމަށް ޤާނޫނުން [illegible] ބާރު [illegible]، [illegible] އެ ޤާނޫނުން [illegible]، [illegible] މުނާސަބު ވަގުތެއްގައި އެ ބޭނުމެއްގެ ބޭނުންކުރުމުން [illegible] މާނަކުރުމުގެ ހަމައެއް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުން އެނގެއެވެ.[20]

46. ކުށް ކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދަލާއި ފައިސާ ދައުލަތަށް ނެގުމުގެ އަމުރަކަށް އެދުމުގެ ބާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް އޮތްނަމަވެސް، މި މައްސަލާގައި [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާ ޕްރޮސިކިއުޓަރުން އެ [illegible] ކުރިއަށް ކޯޓުގައި [illegible] މުނާސަބު ވަގުތެއްގައި [illegible] [illegible] [illegible] ޖާގައޮންނާނެއެވެ. އެހެނީ، ކުރިއަށް ކޯޓުން އެ މައްސަލަ ބަލާ [illegible] ނިމުނު ފަހުން ހަމަ [illegible] ކޯޓުން [illegible] އަމުރު [illegible] [illegible] [illegible] ހަމަ އެ ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިދެވިދާނެއެވެ.

47. ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުންތަކާމެދު [illegible] ކޯޓުގެ ނިންމުމާ [illegible] ނިންމުމެއްކަމުގައި [illegible] ބެލެވޭނެކަން އެނގެއެވެ.[21] އެގޮތުން، ދަށު މަޙްކަމާގެ ކޯޓުން ނިންމުމެއް ނިންމިނަމަވެސް، އެއީ އެ މަޙްކަމާގެ ފައިނަލް ނިންމުމެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. ނަމަވެސް އެއީ އެ މަޙްކަމާގެ އެންމެ ފަހުގެ ނިންމުމެއްކަމުގައި ބެލެވޭނީއެވެ. ޤާނޫނީ އުސޫލުން ބަލާއިރު، އެއް [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު [illegible] [illegible] [illegible].[22]

48. އެއް [illegible] ކޯޓުން، އެއް [illegible] [illegible] [illegible] ކަމާ އެއް ކޯޓުން [illegible] [illegible] ނިންމާފައިވާ ޕްރޮސިކިއުޓަރުން އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރުން [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ.

49. އެހެންކަމުން، ޕްރޮސިކިއުޓަރުން އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި އެ [illegible] [illegible] [illegible] ނެތް [illegible] އެނގެއެވެ.

---

[20] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާ

[21] [illegible] ޕްރޮސީޖަރ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[22] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

50. ޕްރޮސިކިއުޝަނުން މި މައްސަލާގައި އަމުރު [illegible] ނަމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓު [illegible]
[illegible] [illegible] ކަމަށް ބެލެވެއެވެ. ސަބަބަކީ، ޕްރޮސިކިއުޝަނުން [illegible] ކޯޓުގައި
[illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] ނިންމުން [illegible] [illegible] އެ [illegible]
[illegible] އެ [illegible] [illegible] ހަމަ އެ އަމުރު [illegible] އަލުން އެ ކޯޓުގައި [illegible]
[illegible].

51. [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] އަމުރު އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ
ސަބަބަށްޓަކައި، ޕްރޮސިކިއުޝަނަށް އަލުން ހަމަ އެ ކޯޓުގައި އެ އަމުރު [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަނަށް [illegible].

52. އެހެންކަމުން، މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible]، ޕްރޮސިކިއުޝަނަށް [illegible] ކޯޓުގައި
ހަމަ އެ އަމުރަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް
ބެލެވެއެވެ. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ބެލެވެއެވެ.

53. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

54. ނަމަވެސް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible]
ޕްރޮސިކިއުޝަނުން [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގައި އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] މި ކޯޓުން [illegible] [illegible]. [illegible]، އެ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

55. އެހެންކަމުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 698/Cr-C/2021 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަނުން [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible]

ކޮޅަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އޮޅު ސުވާލުގެ ކުރު އަދި ސާފު ޖަވާބެއް، ނުދެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހެޅި ނޫނެއެވެ. މި ޖަވާބަށް އަޅުގަނޑު ވާސިލުވެވުނު ނަތީޖާއަށް ދިރާސާ ބަޔާންކުރުމުގައި އެވަނީއެވެ.

އަމުރު ނެރުމަށް ދެވަނަ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ކަނޑައެޅި ގޮތުން އެ އަމުރު ދިނުމުގެ ނިންމުމަށް އެކުވެރިކަން ނުކުރުމާބެހޭ އުޞޫލީ ސުވާލު

56. ފުރަތަމަ ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި ބުނެފައިވާ ހުށަހެޅިފައިވާ ހުށަހެޅުމުގެ އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭގޮތުގައިވިޔަސް، ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުސަތު ނެތްކަމުގައި، އެފަދަ ބައެއް އަމުރުތައް ނެރުމުގެ އިބްތިދާއީ ޝަރީޢަތްތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ނުދެކެމެވެ.

57. ބަހުސްގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ދެ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުސަތު އޮތްކަމަށް ބަލައިގެން، ކުރިއަށް ދިޔުމަށް ވިސްނާއިރު، އަންނަނިވި ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

58. ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމުގައި އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް، ކޯޓުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތްތަކުގެ އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތެއް ހިންގުމުގެ ޙައްޤު ދަމަހައްޓައިދިނުމަކީ ޤާނޫނު އަސާސީގެ ދަށުން އޮތް އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ކަމެއް ދުސްތޫރީ ޙައްޤެއްކަން އެނގެއެވެ.

59. އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތެއް ހިންގުމުގެ ޙައްޤުގައި މި ދިފާޢުކުރުމުގެ ފުރުސަތު ނިޒާމުގައި ލިބުން ބަލައިގަނެވޭ ފުރިހަމަ ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާކަން އެނގެއެވެ. އަދި އެއީ އިންސާނީ ޙައްޤެކެވެ. ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއިން އެކަން އެނގެއެވެ.

60. އަދި މީގެ އިތުރުން ޔުނިވަރސަލް ޑިކްލަރޭޝަން އޮފް ހިއުމަން ރައިޓްސް[23] އާއި އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮވެނަންޓް އޮން ސިވިލް އެންޑް ޕޮލިޓިކަލް ރައިޓްސް[24] ފަދަ ބޮޑު އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މުޢާހަދާތަކުން އެ ޙައްޤު ބަލައިގަނެވިފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

61. ދެވަނަ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާ ގޮތުން ނުނުން އަމުރު ނެރުއްވައިދެވޭނީ ވުޖޫދުވެފައި އަސާސީ ބައްޓަން ފުރުސަތުދީފައިވާކަމީ ނުކުތާތަކު ޖަސްޓިސްގެ އެންޑު އަސާސީ އުޞޫލުތަކުގައި ފިކުރު ދުސްތޫރީ ފަރާތުގެ

---

[23] 10 ވަނަ ޕޭޖު

[24] 14 ވަނަ ޕޭޖު

[illegible]

[illegible]

62. [illegible] ކޯޓުގެ [illegible]

ފަނޑިޔާރު [illegible] ވަޙީދުގެ ރައުޔު

63. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ [illegible]

ޙުކުމް:

[illegible] ކޯޓުގެ [illegible]

145-B1/KMFN/(2023)/01 [illegible]

[illegible]

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު [illegible] ވަޙީދު